

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMÚ FÜGGETLEN LAP

Előfizetés minden vasárnap reggel.
 Éves ára: Egész évre 8 korona, félévre 4
 korona, negyedévre 2 korona.
 Kisebbségi ára darabonként 20 fillér.

Feladvány szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Czellőmőkön
 ide intézendők a szerelmi részt illető közlemény
 hirdetések és mindeneműl pénzügyi levelek.

A kiszgazdák oktatása.

Nem szükséges hővebben fejtegetnünk, hogy a fejlődő kultúra, a fokozódott igények, a szükségleti cikkek és munkabérek drágulása folytán a gazdák helyzete mind nehezebb és nehezebbé vált. A megélhetés drágulásával szemben a gazdasági egyensúly csak úgy tartható fenn, ha szükségleteink emelkedésével a termelést is fokozzuk.

A termelés fokozásának leghatalmasabb eszköze az lesz, ha nem maradunk meg gazdálkodásunkban az évszázados hagyományoknál és szokásoknál hanem a legújabb időben szerzett ismeretek és tapasztalatok felhasználásával igyekszünk földünk termőképességét fokozni és a termelés költségeit lehetőleg leszállítani. Tanulnunk kell! De nemcsak abból, amit a magunk vagy a szomszéd gazdaságában látunk, mert ez nem elég. Amint minden kereseti pályánál megkívánatik a megfelelő szakképzés, épen úgy a gazdánál is szükséges, hogy megfelelő szakismereteket szerezzon s ezekkel felfegyverkezve induljon az élet csatájába.

A kiszgazdák teljes kiképzésére a földmivességek vannak hivatva. Sajnos azonban, hogy a földmivességek ezen hivatásuknak eddig nem igen feleltek

meg, mert ezen iskolákat végzett tanulók legnagyobb részben nagyobb gazdaságokban kerestek szolgálatot és csak igen kis százalék az, amelyik saját gazdaságában maradva értékesítette a földmivességek által szerzett ismereteket.

A tapasztalat azt igazolja, hogy a kiszgazdák fiait eddig az tartotta távol a földmivességtől, hogy a földmivességek iskolai két éves tanfolyam a kiszgazdák számára sok. Sok különösen azért, mert arra a 17 éves vagy ennél idősebb fiúra az otthoni gazdaságban is igen nagy szükség van; a szülők az ilyen erőteljes munkát csak úgy nélkülözhetnék, ha helyette drága pénzen tartott cselédek fogagnának. Ezt pedig egy kisebb gazda megtenni nem bírja.

Földmivességi miniszterünk fölismerte ezen hiányokat, gondoskodott róla, hogy a földmivességek látogatása a legkisebb gazdák is lehetővé téssek. A földmivességek egy részét, már a folyó évben átszervezte oly módon, hogy abban kizárólag kiszgazdák nyerjenek kiképzést. Mivel a régi rendszerrel az volt a legnagyobb hiba, hogy a gazdafiúk igen hosszú ideig és a legnagyobb munkaidőben voltak elvonva a szülők gazdaságából, ezen a bajon a leghatásosabban az által lesz segítve, hogy a földmivességek tanfolyam csak félévig

és csak a téli hónapokban fog tartatni. A folyó évben a jászberényi, kecskeméti és nagykálói földmivességek lettek az új szervezet szerint átalakítva.

A tanfolyam tanulói fizetések és ingyenesek. A fizetéses tanulók hat hónapi élelmezésért 150 korona díjat tartoznak az iskola pénztárába befizetni s a fölvtételnél előnyben részesülnek.

A felvételnél a kérvények mindenkor augusztus hó 31-ig személyes jelentkezéssel nyújtandók be a földmivességek igazgatóságánál. A jászberényi m. kir. földmivességek iskolájánál a folyó évi október hó 1-én megnyíló tanfolyamra a jelentkezések kivételosen szeptember 29-ig elfogadhatók.

A jelentkező tanulók igazolni tartozik:

1. Anyakönyvi kivonattal, hogy 17 évét betöltötte.
2. Iskolai bizonyítvánnyal, hogy írni, olvasni és négy alapszakkal számolni tud; ezen képességét szükség esetén rövid felvételi vizsgával tartozik igazolni.
3. Községi és erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja azt, hogy kitogástalan magaviseletű s hogy szülei földbirtokosok, bérllők vagy bérllők szövetség tagjai.
4. Orvosi bizonyítvánnyal igazolja a belépni szándékozó, hogy erős, egészséges mungabíró testalkatú s ragályos be-

A bál után.

A danántuli manőverekre messze vidékről szállította a vonat a vidéki ezredeket. A hajmáskéri pályaudvart különféle uniformis töltte be, hordan a haza vidéki masirozva osztaltak szét és szállásoltattak be a közeli falvakba.

Várady Zoltánon meg vakítóan fényelt a hadnagy uniformis arany sujtása, amiből azt következtethette mindenki, hogy tartalékos hadnagy, aki a katonai élet viszontagságaihoz nincs hozzászokva.

Valóban helyes konvencziát alkotott magának, aki öt szemüvegre vette.

De kinek tünik fel egy hadnagy, angy százeder katoná között?

I enis szembeötött a csillogó uniformis Réthfalussy Emmikének, mert az ő szülei nyújtottak szállást a nagy megpróbáltatásnak és nehéz feladatnak szembenöz hadnagy részére.

Várady Zoltán amint a menetelés során lerázta magáról, bekopogtatott a ház urához, hogy bemutatkozzék. Sablonosan történt mindez s utána egymás viszonyait ismertették.

Immon tudtuk meg, hogy Várady kapos-

vári jómódu szülők gyermeke és hogy könyvelője egy jóhírnévként örvendő pénzügyésznek.

A barátságos diskurzus között lépett a szobába Réthfalussy mama tizenhét éves hajadon leányával együtt. Zoltán szép szál leány volt, imponáns megjelenésével hatni tudott. Emmike pedig ragyogó szépség, az ifjuság minden bájjával megáldva. A találkozás első pillanata mindkettő szívében különös változást idézett elő s talán mondanunk sem kell, hogy az a pár hét éppen elegendő volt a változásnak mélyreható, igazi benső szerelme fajulásához. A mama Zoltánt esténkeut friss menüvel várta s az a napi egy óra, amit így egymás társaságában töltöttek el, meghozta mindkét részről a remélt sikert.

Lefutás után ifjaink mint jegyespárjelöltként bucsuztak egymástól, két hó múlva pedig megtartották az eljegyzést.

A zene andalító akkordjai tölték be a termet s az ifjú párok szédítő táncot lejtettek a keringő bétemeire. Felismerjük közöttük Emmikét is, aki jegygyűrűvel ujján egy fiatal ügyvéd karjai közt szédületesen kering körül. A második négyest is annak ígérte oda.

Az utolsó farsang volt ez, melyet mint

leány akart átélvezni. Völegénye nélkül vett részt benne, mert egyik városi barátja az utolsó napokban tudta rávenni a megjelenésre.

Szenvedélyes táncos volt s csupán a tánc kedvéért hallgatott a csábító szóra, — utóvégre is — gondolván magában — táncolni szabad egy menyasszonynak is.

Olyan rövid historia az, ami ezután történt, hogy pár sorban is körül lehet írni; de olyan lesújtó, hogy annak minden kinját átszenvedni a sebzett szív egy egész életen át nem volt képes.

Emmikét táncosa haza kísérte s jegygyűrűjét két hét múlva már másikkal cserélte fel. Mind csak azért, mert dr. Mezzósy Aladár ügyvéd, nem pedig könyvelő volt.

Egybekelésük napja közeledvén, az előkészületek rendben folytak le.

Nagyszámu násznép gyülekezett a Réthfalussy kastély termeiben. A menyasszonyi mirtus már a szőke fűrtökön nyugodott, midőn a levélhordó lépett be:

Az egész csupán egy gyászjelentés volt, melynek fekete szegélye Várady Zoltán nevét vonta keretbe.

tegségben és szervi mibabán nem szenved s hogy himlő ellen újra oltatott.

A felvétel mindenkor a jelentkezés sorrendjében történik. A tanfolyamra folyamodó minden tanuló a jelentkezéskor 10 koronát tartozik könyvekre befizetni.

Vajha kisgazdáink belátnák a szakképzésnek nagy fontosságát s minél nagyobb számban keresnék fel az újja szervezett földmivessiskolákat.

Nem mind arany . . .

Amerika a trösztök hazája. A száz és száz milliókkal rendelkező pénzkirályok örszeállanak és hatalmas vagyonuk erejével uralmuk alá hajtják az egyes termelési ágakat nemcsak Amerikában, hanem lassankint az egész világon. Ilyen hatalmas tröszt pl. az acéltröszt, amely az egész világ acéltermelésénél az irányadó. Szintén ily hatalmas a huströszt, amely Amerika huspiciát teljesen uralja. A trösztöt öt százmilliósi alaptőkével rendelkező nagy cég alkotja. Hogy fogalmunk legyen ezen tröszt hatalmáról, álljanak itt a következő számok:

A cég neve	Alapítókéje frankokban	Tiszta nyereség 1910-ben.
Armour	1400 millió	46.5 millió
Swist	1300 »	40 »
Morris	625 »	10.8 »
Sulzberger	500 »	8 »
Eudahi	425 »	9 »

Ez az öt nagy husvágó-cég évenként tehát több mint 114 millió tiszta hasznót vág zsebre. Az amerikai mészárosok és hentések pedig nem önálló existenciák, hanem valóságos bérbeszolgálói ezeknek a hatalmas vállalatoknak.

A trösztök elhatalmasodása természetesen ezek zsarnoki önkényét eredményezte, amely egyrészt a munkástömögek, másrészt a fogyasztók kizsákmányolásában nyilvánul meg. Már maga az Egyesült-Államok elnöke és törvényhozása is megsokallották a trösztök túltengését és felléptek ellenük, a huströszt által okozott husrágóság pedig többszörös és nagyszabású mozgalmakra kényszerítette a fogyasztókat. Csakhogy a trösztök hatalma már igen megnőtt. Nem bírnak velük. J—ó.

Bisztritsányt felmentették.

A szombathelyi kir. törvényszék hétfőn tárgyalta a hivatalától elmozdított egyházaskeszo körjegyzőnek, a hamis vád büntetvével gyanúsított Bisztritsány Aladárnak bűnpörét.

Az ügy rövid története a következő:

Bisztritsány fegyelmi uton hivatalvesztésre ítéltetett. A legsúlyosabb ítélet főoka az volt, hogy Bisztritsány Egyházaskeszo község

székhelyére 30% jutást követelt. A bíróság lehet a törvényhatóság csak 26 százalékot engedélyezett.

Ámde ez Bisztritsány szerint nem volt igaz, miért is nyomban feljelentést adott be a közigazgatási hatóságnál Mersich Jenő czellődmölki járási számvevő ellen, aki fegyelmi ügyében a jegyzőkönyveket vezette, megvádolván őt a vizsgálati jegyzőkönyvbe hamis terhelő adatoknak bevezetésével.

A közigazgatási hatóság és a feljelentett.

Mersich számvevő azonban Bisztritsány feljelentésére nem reagáltak.

Ekkor Bisztritsány a büntető utra fordult s a büntető bíróság elé akarta Mersichet állítani, hogy ott feleljen meg a hivatalos jegyzőkönyvek, tehát közokiratokba általa bevezetett s Bisztritsány állítása szerint hamis adatokért.

Ekkor az a szokatlan s szinte bünperrendellenes dolog történt, hogy a kir. ügyész nem a följelentett, hanem a feljelentő Bisztritsány ellen adott be vádiratot hamis vád büntette címén, egyszerűen a fegyelmi iratokba foglalt adatok és Mersich számvevő kihallgatása alapján. Ez a vádirat jogerőre emelkedett és az ügy a szombathelyi kir. törvényszék előtt főtárgyalásra került f. év április 19-én. A büntető tanács ekkor észrevette, hogy a vád alá helyezés szabálytalanul történt, mert Bisztritsány ki sem lett hallgatva, vádjának bizonyítékait nem terjesztette elő, miért is elrendelte a vizsgálatot. Ezt a czellődmölki kir. járásbírósg folytatta le, minek befejeztével a szombathelyi kir. törvényszék újabb főtárgyalást tűzött ki f. év szeptember 4-re.

Ez a tárgyalás azzal az eredménnyel végződött, hogy a kir. törvényszék felmentette Bisztritsányt a hamis vád büntetének terhe alól.

Ezen bünper tárgyalása reggel 9 órákor kezdődött és este 8 órákor ért véget. Bisztritsány védelmét dr. Porkoláb Mihály látta el, aki igazán nehéz, de nemes kötelességet teljesített, mikor az igazság kiderítése érdekében közremunkált. Napokon át tanulmányozta a per anyagát, azt minden kis részleteben alaposan ismerte és gyönyörű védőbeszédében igen tárgyilagosan és csattanósan mutatta ki azt, hogy Bisztritsány ártatlan és hogy őt elítélni nem lehet. Ezt a szerencsétlen embert még eddig mindenki félreértette s ha már tönkre tették testileg-lelkileg, legalább a becsületét hagyják meg.

A védőbeszéd mély benyomást tett a bírói karra és az összes hallgatóságra. Annak elhangzása után mindenki biztos volt, hogy az ítélet nem lehet más, mint felmentő. Dr. Porkoláb Mihálynak ez a sikere élénken igazolja védői kvalitását s ama nagy tehetségét, mely argumentálni és meggyőzni tudó szónoki erejében rejlik. Nagyhatású védőbeszédét e szavakkal végezte: »Az igazság felszentelt csarnokában igazságos ítéletet várok és kérek.«

Megkapta!

A kissarmási földgáz értékesítésére a Badische Anilin- und Sodafabrik (Ludwigshafen) a Magyar Agrárbankkal együttesen, Bálint Béla magánmérnök útján a pénzügyminiszterhez tervezetet nyújtott be. E terv szerint az említett vállalatok Marosvásárhelyen nagyszabású gyártelepet létesítenének, mely a legvő nitogrényének értékesítését tűzné ki feladatául. Marosvásárhelyen természetesen vízierők he-

lyett földgáz szolgáltatná a szükséges energiát. A benyújtott tervek szerint a gyártelep egyelőre 9 millió korona befektetéssel 20.000 loerőre akként rendezettnék be, hogy az újabb 7 millió korona befektetésével további 20.000 loerővel 40.000 loerőre legyen fokozható, mely berendezéssel egyelőre évente 9600 tonna mészalétromot és 2500 tonna nátrósalétromot állítana elő.

Lám tehát, amit az Isten is a magyaroknak szánt, még ebből is a német veszi ki legelőbb a hasznót.

Sokan abban a hiszemben vannak, hogy az ágyúzás hathatós orvosság a jégverés ellen. E téves hitben nemcsak a tudósvilág, de az állam is mind jobban megerősíti a gazdákat. Mert az állam (a Magyar állam is), nemcsak a maga nagyobb szőlőtelepein dörögletti (?) ágyúit s zuditja a jó szomszédok fejére a rettegett vesszedelmet, hanem már-már kötelezővé akarja tenni ez ágyúknak használatát. Sok földbirtokos — nem riadva vissza a terhes és költés befektetéstől — hallgat a tudomány szavára s követi a gazdálkodó állam példáját a be nem vált s így hátrafelé sült ágyuk használatára.

W. Moore, a nagy amerikai meteorológus gunnyal ostorozta e téves hitet, a tudós világ káros meggyőződését. De hiába.

André, a lyoni observatórium igazgatója, a franci akadémia egyik ülésén a tudomány biztos fegyverével, kézzelfogható bizonyítékkal és statisztikai adatokkal igazolja a hirhedi viharágyuk okozta nagy károkat.

Az utolsó tíz évben a Rhone környékén a Département du Rhone-ban a viharágyuk működése óta a jégverés sokkal gyakoribb volt, mint akkor, amikor az ember megadásal tűrte a természetnek elháríthatatlan csapását.

André nemcsak teljesen hasztalannak tartja a viharágyukat, de — a velük járó súlyos balesetek folytán — fölötté veszedelemnek is.

Sopronból jelentik nekünk: Csütörtökön, mult hó 10-én tartotta Sopron város közigazgatási bizottsága Baán Endre dr. főispán elnöklésével e hónap rendes ülését. A városi adóhivatal egyik végrehajtója nemrég öngyilkossá lett és halála előtt a főispánhoz levelet irt, amelyben súlyos vádakkal illette volt az adóhivatal egyes alkalmazottjait. A főispán nyomban szigorú vizsgálatot indított és az adóhivatal két tisztviselőjét, mivel a vizsgálat szabálytalanságokat derített ki, a vizsgálat érdekében fölfüggesztette. Az ülésen a napirend előtt a főispán Szilvássy Mártou dr. főlszólására kijelentette, hogy a panaszok egy-kettő kivételével mind a hitközségi adók behajtásával vannak kapcsolatban és hogy

sem a város közönsége, sem a polgárság kárt nem szenved. Az ügy nemsokára már az elsőfokú fegyelmi bíróság elé kerül. A közgazgatási bizottság megnyugvással vette tudomásul a főispán kijelentéseit.

Dunaföldváron mint már jelentettük, a minap egy tüzeset alkalmával a tűzoltóság és a csendőrség összekülönbözött és pedig azon a kérdésen, hogy voltaképen ki rendelkezik a vesz helyen: a tűzoltóság vagy a csendőrség parancsnoka. A tűzoltóparancsnok, valamint az egész tisztikar ezután beadta lemondását. A konfliktus elintézése dolgában most a kövölkezőket jelentik Dunaföldváról: A tűzoltóságnak a csendőrséggel kitört konfliktusa ügyében Dunaföldvár képviselőtestülete gyűlést tartott, melyen elhatározta, hogy felszólítja a tűzoltói tisztikart, vonja vissza lemondását, mert a község képviselőtestülete azonosítja magát a tűzoltósággal, az azt ért sértést az egész község lakossága megsértésének tekinti és igyekszik fog teljes elégtételt szerezni. A képviselőtestület fölhatalmazta az eljárásságot, hogy miután az évtizedek óta kitűnően bevált tűzoltóságnak a csendőrséggel való együttműködése nem várható, kérvényezze a székesfehérvári kerületi csendőrpáncsnok-ságtól a dunaföldvári legénységnek elhelyezését s ha ez nem járna eredménnyel, járjon el a belügyminiszternél.

Kérdések.

Letűnt napom, legelső szép szerelmem!
A napjeid miképen tellenek?
Hogy akkor elűztél magadtól engem,
Szived azóta sohse bánta meg?
Az ablakodba van-e most is rózsá,
Amely betölti illattal szobád?
Mikor a nap hanyatlik már nyugvóra,
Van-e aki ölelget, csókot ad?

A házatok elé a régi padra
Kiül-s-e most is hogyha jó az est?
A sóhajokat nem foitod magadba,
Mikor a szellő bus mesékbe kezd?
Szemed nem égetik eltűnik könnyűk?
Föltűnt nem borult be még az ég?
Hogy nem szeretnek úgy sohase többet
Mint én; nem érezted azóta még?

NOVÁK PÁL.

H I R E K.

Vasvármegye köztörvényhatósági bizottsága f. szept. hava 18-án tartja évrögyedes rendes közgyűlést melynek tárgysorozatát e hó 7-én állították össze. A nemesi pénztárt kezelő bizottság múlt hétfőn ülésezett.

Az országos bírói és ügyészi egyesület f. é. okt. 8-án Pozsonyban fogja az idei közgyűlést megtartani, melyen a jogi reformokat, a bírói és ügyészek anyagi és automatikus előlépésére vonatkozó ügyvitel tárgyalják.

Új segédlelkész. Bójtós László felszentelt ev. lelkész segédlelkésként minőségben Kemenesmagasiba rendeltetett ki.

Eljegyzés. Wittmann Sándor, a magy. kir. államvasutak helybeli hivatalos szállítója, jegyvetőként Joachim Elza urleánnyal Fertő-medgyesén.

Tűzoltói ülés. A tűzoltó-egyesület tisztikara ma délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

Elhunyt nagykereskedő. Heimler Adolf helybeli nagykereskedő a múlt szombaton hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

Temetése vasárnap ment végbe a hitközség tisztaik és a család jóismerőseinek részvételével.

Házasság. Simon Béla kecskédi tanító folyó hó 16-án vezeti oltárhoz Tischler Emma kisasszonyt, Tischler Károly kecskédi vendéglős kedves leányát.

Jegyzőválasztás. A kisköcsi körjegyzői állás betöltése f. hó 12-én történik meg választás útján.

Nagy tűz Kemenessőmjénben. Kedden délután Kemenessőmjénben óriási tűz pusztított, mely csaknem az egész községet elhamvasztotta. Hogy ez még sem történt meg, a gyorsan kivonult czellőmölki, kemeuesszentmártoni és vönöcki tűzoltók erélyes munkájának tulajdonítható. A tűz 2 és 3 óra között keletkezett állítólag Kiss János pajtájában s a nagy szárazságban gyorsan tovaferjedő lángok csakhamar átcsaptak a szomszédos házakra és a közeli szérűskertek gabona és szalmaasztagjaira is. Az oltási munkálatokat nagyban hátráltatta az a körülmény, hogy a víz gyorsan kifogyott. Késő esti 8 óra volt mikor a tűz lokalizálnak volt tekinthető, de ekkor már leégett Kiss János és négy szomszédjának háza mellékhelyiségeivel együtt, ugyszintén naegymennyiségű gabona, szalma és sok baromfi. A megtartott tűzrendőri vizsgálat szerint a tűz nem Kiss Jánosnál kezdődött, hanem Szántó Antal és Sente Lajos kisgazdák szalmakazlaiból tört ki, előidézője pedig egy eldobott, de még égő gyújtószal lehetett. A kár mintegy 13 ezer 200 koronát tesz ki.

Segédjegyző-választás. A Pápócon megtartott választások segédjegyzővé, Erőss Sándort választották meg.

Betiltott bucsu. A nagymérvű vérhas-járvány következtében Sümegen e hó 10-én nem tartják meg a bucsút.

Másodjegyzői állás rendszeresítése. Városi képviselő-testületünk úgy határozott, hogy Czellőmölkün egy másodjegyzői és egy díjnoki állást rendszeresít, mely állások a jövő év január 1-én töltenének be. Az erre vonatkozó iratok jóváhagyás végett az alispán elé terjesztettek.

Az országos Tanügyi Tanács elnökevé — Szentgyörgyi Jordán Karoly dr. lemondása folytán — Vaszary Kólos bitoros hercegprímás Gieswein Sándor dr. prélatus országgyűlési képviselőt nevezte ki. E kinevezést az egész ország tanitósága örömmel és lelkesedéssel fogadta. A július elején megtartott országos tanitói kongresszus a Tanügyi Tanács tagjait ismét öt évre megválasztotta. A hercegprímás a választást megerősítvén, a tagok mar megkapták az erről szóló okiratot. Világi elnök: Ember Károly lovag, titkárok: Dreisziger Ferenc és Vohlmut Ernő, pénztáros: Zeller Vilmos dr., ellenőr: Gergely József, könyvtáros: Györfly János, iratáros: Bertalan Vince. A tanácsnak 26 tagja van, ezek között Vas vármegyéből: Barabás György és Fejes János.

Baleset. Károlyi István kéményseprő-mestert múlt szombaton éjjel súlyos baleset érte. A járdán haladva elesett és bal lábát bokában eltörte.

Új ipar. Horváth György alsósági lakos pecsenyesítésre kért iparengedélyt.

Tenyészállatok díjazása. Pápóc községben folyó hó 17-én délelőtt tartják meg a tenyészállatok feletti szemlét és azok díjazását.

Jóváhagyott alapszabály. A kemenessőmjéni önkéntes tűzoltó egyesület alapszabályai jóváhagyólag leerkeztek.

Vasutások mulatása. Az Országos Vasutas Szövetség helybeli kerülete pénteken este családi jellegű táncmulatságot rendezett a Magyar Király-hoz címzett vendéglő kertjében. A mulatság mindvégig derült hangulatban folyt le s a késő reggeli órákban ért véget.

Dr. Varrentrapp, porosz egészségügyi tanácsos írja: Hashajtósokban való rendkívüli gazdagságánál fogva a természetes **Ferenc József-keserűvíz** használata mindenekelőtt ajánlható oly esetekben, amikor arról van szó, hogy a gyomorba csak kis vízmennyiség jusson. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Sztéküldési-igazgatóság Budapesten.

A szentgotthárdi állami főgimnáziumban az idén hússzal kevesbedett a tanulók száma. Tavaly 161, most csak 141 tanuló iratkozott be. Nohát az a nem egészen másfél száz fiú szép summájába kerül az államnak!

Üresedésbe jött irnoki állás. Hajós István szombathelyi járási irnoknak a vármegyei ügyészségi hivatalhoz történt áthelyeztetésével a szombathelyi járási irnoki állás megüresedvén, arra az alispán pályázatot hirdet. Első sorban igazolványos altszöketek vesznek figyelembe. A kérvényeket szept. 22-ig a főispánhoz címezve kell beadni.

Meghívás. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. Tanító-Egyesület f. é. szept. hó 12-én d. e. 9 órakor Szombathelyen, a vármegyei nagytermében tartja meg 28-dik évi rendes közgyűlést, melyre egy az alapító-, pártoló- és rendes-tagok, mint a nevelés és oktatásügyi, baráti tisztelettel meghívottak. Sárvárott. 1911. augusztus hó 31-én. Barabás György s. k., az egyesület elnöke. — Tárgysorozat: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. Kivánatra a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve fölolvastatik. 3. Az elnök évi jelentése. 4. Az egyesület pénztárosa a középponti bizottság által már fölívizsgált számadásáról jelentést tesz és a fölmentés megadása. Adakozások az Orsz. Kath. Tanitói arháviás alapra. 5. Az énektanítás módszeréről (Csizsar János murasszonbati tanító). 6. A közgyűlés előtt bejelentett és a középponti bizottság által a megelőzőleg tárgyalni indítványok fölűt határozathozatal. 7. A bíráló bizottság jelentése és a pályadíjak odaítélése. 8. Nevelés- és tanítástani tételek kiütése a jövő egyesületi évre. — A közgyűlést reggel 8 órakor szentmise előzi meg. — Fölterjesztésekre az egyházi főhatóság az alája tartozó népoktatási intézetekben szept. hó 11- és 12-dikére, a távollakóknak 13-dikára is iskolai szünetet adott. — Szept. 11-én d. e. 10 órakor a kp. bizottság tartja ülését.

A kolera veszedelme még mindig fenyeget. A napokban a belügyminiszter szigorú és a rendes sablonról eltérő utasítást küldött le a vármegyéhez a kolera elleni védekezés tárgyában. Az utasítás két ezer példányban érkezett meg, hogy azt az alispán az egész törvényhatóság területén megfelelően szétosztassa.

tegségben és szervi hibában nem szenved s hogy himlő ellen újra oltatott.

A felvétel mindenkor a jelentkezés sorrendjében történik. A tanfolyamra folyamodó minden tanuló a jelentkezéskor 10 koronát tartozik könyvekre befizetni.

Vajha kisgazdáink belátnák a szakképzésnek nagy fontosságát s minél nagyobb számban keresnék fel az újja szervezett földmivesiskolákat.

Nem mind arany . . .

Amerika a trösztök hazája. A száz és száz milliókkal rendelkező pénzkirályok összeállanak és hatalmas vagyonuk erejével uralmuk alá hajtják az egyes termelési ágakat nemcsak Amerikában, hanem lassankint az egész világon. Ilyen hatalmas tröszt pl. az acéltröszt, amely az egész világ acélttermelésénél az irányadó. Szintén ily hatalmas a huströszt, amely Amerika húsipacát teljesen uralja. A trösztöt öt százmillió alaptőkével rendelkező nagy cég alkotja. Hogy fogalmunk legyen ezen tröszt hatalmáról, álljanak itt a következő számok:

A cég neve	Alapítókéje frankokban	Tiszta nyereség 1910-ben.
Armour	1400 millió	46.5 millió
Swist	1300 „	40 „
Morris	625 „	10.8 „
Sulzberger	500 „	8 „
Eudahi	425 „	9 „

Ez az öt nagy husvágó-cég évenként tehát több mint 114 millió tiszta hasznót vág zsebre. Az amerikai mészárosok és hentesek pedig nem önálló existenciák, hanem valóságos bérrabszolgái ezeknek a hatalmas vállalatoknak.

A trösztök elhatalmasodása természetesen ezek zsarnoki önkényét eredményezte, amely egyrészt a munkástömegek, másrészt a fogyasztók kizsákmányolásában nyilvánul meg. Már maga az Egyesült-Államok elnöke és törvényhozása is megsokallották a trösztök túlhatalmát és felléptek ellenük, a huströszt által okozott husrágaság pedig többszörös és nagyszabású mozgalmakra kényszerítette a fogyasztókat. Csakhogy a trösztök hatalma már igen megnőtt. Nem bírnak velők.

J—ó.

Bisztritsány felmentették.

A szombathelyi kir. törvényszék hétfőn tárgyalta a hivatalától elmozdított egyházaskeszői körjegyzőnek, a hamis vád büntetvével gyanúsított Bisztritsány Aladárnak bűnpóréit.

Az ügy rövid története a következő:

Bisztritsány fegyelmi uton hivatalvesztésre ítéltetett. A legsúlyosabb ítélet főoka az volt, hogy Bisztritsány Egyházaskesző község

adózói terhére 50% pótdadót vetett ki, jóllehet a törvényhatóság csak 26 százalékot engedélyezett.

Ámde ez Bisztritsány szerint nem volt igaz, miért is nyomban feljelentést adott be a közigazgatási hatóságnál Mersich Jenő czellőmölki járási számvévő ellen, aki fegyelmi ügyében a jegyzőkönyveket vezette, megvádolván őt a vizsgálati jegyzőkönyvbe hamis terhelő adatoknak bevezetésével.

A közigazgatási hatóság és a feljelentett Mersich számvévő azonban Bisztritsány feljelentésére nem reagáltak.

Ekkor Bisztritsány a büntető utra fordult s a büntető bíróság elé akarta Mersichet állítani, hogy ott feleljen meg a hivatalos jegyzőkönyvek, tehát közokiratokba általa bevezetett s Bisztritsány állítása szerint hamis adatokért.

Ekkor az a szokatlan s szinte bünperrendellenes dolog történt, hogy a kir. ügyész nem a feljelentett, hanem a feljelentő Bisztritsány ellen adott be vádiratot hamis vádbüntetés címen, egyszerűen a fegyelmi iratokba foglalt adatok és Mersich számvévő kihallgatása alapján. Ez a vádirat jogerőre emelkedett és az ügy a szombathelyi kir. törvényszék előtt főtárgyalásra került f. év április 19-én. A büntető tanács ekkor észrevette, hogy a vád alá helyezés szabálytalanul történt, mert Bisztritsány ki sem lett hallgatva, vádjanak bizonyítékait nem terjesztette elő, miért is elrendelte a vizsgálatot. Ezt a czellőmölki kir. járásbírósg. folytatta le, minek befejeztével a szombathelyi kir. törvényszék újabb főtárgyalást tűzött ki f. év szeptember 4-re.

Ez a tárgyalás azzal az eredménnyel végződött, hogy a kir. törvényszék felmentette Bisztritsányt a hamis vád büntetvének terhe alól.

Ezen bünper tárgyalása reggel 9 órakor kezdődött és este 8 órakor ért véget. Bisztritsány védelmét dr. Porkoláb Mihály látta el, aki igazán nehéz, de nemes kötelességet teljesített, mikor az igazság kiderítése érdekében közreműködött. Napokon át tanulmányozta a per anyagát, azt minden kis részletében alaposan ismerte és gyönyörű védőbeszédében igen tárgyilagosan és csattanósan mutatta ki azt, hogy Bisztritsány ártatlan és hogy őt elítélni nem lehet. Ezt a szerencsétlen embert még eddig mindenki félreértette s ha már tönkre tették testileg-lelkileg, legalább a becsületét hagyják meg.

A védőbeszéd mély benyomást tett a bírói karra és az összes hallgatóságokra. Annak elhangzása után mindenki biztos volt, hogy az ítélet nem lehet más, mint felmentő. Dr. Porkoláb Mihálynak ez a sikere élénken igazolja védői kvalitását s ama nagy tehetségét, mely argumentálni és meggyőzni tudó szónoki erejében rejlik. Nagyhatású védőbeszédét e szavakkal végezte: »Az igazság felszentelt csarnokában igazságos ítéletet várok és kérek.«

Megkapta!

Kritika.

A kissármási földgáz értékesítésére a Badische Anilin- und Sodafabrik (Ludwigshafen) a Magyar Agrárbankkal együttesen, Bálint Béla magánmérnök útján a pénzügyminiszterhez tervezetet nyújtott be. E terv szerint az említett vállalatok Marosvásárhelyen nagyszabású gyártelepet létesítenének, mely a levegő nitrogénjének értékesítését tűzné ki feladatául. Marosvásárhelyen természetesen vízierők helyett földgáz szolgáltató a szükséges energiát. A benyújtott tervek szerint a gyártelep egyelőre 9 millió korona befektetéssel 20.000 loerőre akként rendeztetnék be, hogy az újabb 7 millió korona befektetésével további 20.000 loerővel 40.000 loerőre legyen fokozható, mely berendezéssel egyelőre évente 9600 tonna mészalétromot és 2500 tonna nátrósalétromot állítana elő.

Lám tehát, amit az Isten is a magyar-nak szánt, még ebből is a német veszi ki legelőbb a hasznót.

Sokan abban a hiszemben vannak, hogy az ágyúzás hathatós orvosság a jégverés ellen. E téves hitben nemcsak a tudósvilág, de az állam is mind jobban megerősíti a gazdákat. Mert az állam (a Magyar állam is), nemcsak a maga nagyobb szőlőtelepén döbrögteti (?) ágyúit s zudítja a jó szomszédok fejére a rettegett vesszedelmet, hanem már-már kötelezővé akarja tenni ez ágyúknak használatát. Sok földbirtokos — nem riadva vissza a terhes és kétes befektetéstől — hallgat a tudomány szavára s követi a gazdálkodó állam példáját a be nem vált s így hátrafelé sült ágyúk használatára.

W. Moore, a nagy amerikai meteorológus gunnyal ostorozta e téves hitet, a tudós világ káros meggyőződését. De hiába.

Andre, a lyoni observatórium igazgatója, a franci akadémia egyik ülésén a tudomány biztos fegyverével, kézzelfogható bizonyítékkal és statisztikai adatokkal igazolja a hirhett viharágyúk okozta nagy károkat.

Az utolsó tíz évben a Rhone környékén a Département du Rhone-ban a viharágyúk működése óta a jégverés sokkal gyakoribb volt, mint akkor, amikor az ember megadásal tűrte a természetnek elharithatalan csapását.

André nemcsak teljesen hasztalannak tartja a viharágyúkat, de — a velük járó súlyos balesetek folytán — fölötte veszedelmesnek is.

Sopronból jelentik nekünk: Csütörtökön, mult hó 10-én tartotta Sopron város közigazgatási bizottsága Baán Endre dr. főispán elnöklésével e hónap 1. rendes ülését. A városi adóhivatal egyik végrehajtója nemrég öngyilkossá lett és halála előtt a főispánhoz levelet írt, amelyben súlyos vádakkal illette volt az adóhivatal egyes alkalmazottjait. A főispán nyomban szigorú vizsgálatot indított és az adóhivatal két tisztviselőjét, mivel a vizsgálat érdekében fölfüggesztette. Az ülésen a napirend előtt a főispán Szilvássy Mártou dr. főlőszólására kijelentette, hogy a panaszok egy-kettő kivételével mind a hitközségi adók behajtásával vannak kapcsolatban és hogy

sem a város közönsége, sem a polgárság kárt nem szenved. Az ügy nemsokára már az elsőfokú fegyelmi bíróság elé kerül. A közigazgatási bizottság megnyugvással vette tudomásul a főispán kijelentéseit.

Dunaföldváron mint már jelentettük, minap egy tüzeset alkalmával a tűzoltóság a csendőrség összekülönbözött és pedig az okból, hogy utóbbi nem tartja rendelkező helyén: a tűzoltóság vagy a csendőrség parancsnoka. A tűzoltóparancsnok, valamint az egész tisztikar ezután beadta lemondását. A konfliktus elintézése dolgában most a következőket jelentik Dunaföldvárról: A tűzoltóságnak a csendőrséggel kitört konfliktus ügyében Dunaföldvár képviselőtestülete gyűlést tartott, melyen elhatározta, hogy felszólítja a tűzoltói tisztikart, vonja vissza lemondását, mert a község képviselőtestülete azonosítja magát a tűzoltósággal, az azt ért sértést az egész község lakossága megsértésének tekinti és igyekszik fog teljes elégtételt szerezni. A képviselőtestület felhatalmazta az elüljárásomat, hogy miután az évtizedek óta kitűnően bevált tűzoltóságnak a csendőrséggel való együttműködése nem várható, kényvenyezzé a székesfehérvári kerületi csendőrpáncsnokságot a dunaföldvári legénységnek elhelyezését s ha ez nem járna eredménnyel, járjon el a belügyminiszterrel.

Kérdések.

Letűnt napom, legelső szép szerelmem!
A napjaid miképen tellenek?
Hogy akkor, elűztél magadtól engem,
Szíved azóta sohse bánta meg?
Az ablakodba van-e most is rózsá,
Amely betölti illattal szobád?
Mikor a nap hanyatlak már nyugvóra,
Van-e aki ölelget, csókot ad?

A házatok elé a régi padra
Kiülz-e most is hogya jó az est?
A sóhajokat nem foitod magadba.
Mikor a szellő bus mesékbe kezd?
Szemed nem égetik eltítkolt könnyek?
Föltűnt nem borult be még az ég?
Hogy nem szeretnek ugy sohase többet
Mint én; nem érezted azóta még?

NOVAK PÁL.

H I R E K.

Vasvármegye köztörvényhatósági bizottsága f. szept. 18-án tartja évrőgyedes rendes közgyűlést melynek tárgyszorozatát e hó 7-én állították össze. A nemesi pénztárt kezelő bizottság múlt hétfőn ülésezett.

Az országos bírói és ügyészi egyesület f. é. okt. 8-án Pozsonyban fogja az idei közgyűlést megtartani, melyen a jogi reformokat, a bírák és ügyészek anyagi és automatikus előlépésére vonatkozó ügyeit tárgyalják.

Új segédülkösz. Börtös László felszentelt ev. lelkész segédülköszői minőségben Kemenesmagasiba rendeltetett ki.

Eljegyzés. Wittmann Sándor, a magy. kir. államvasutak helybeli hivatalos szállítója, jegyvetőbott Joachim Elza urleánnyal Fertőmedgyesen.

Tűzoltói ülés. A tűzoltó-egyesület tisztikara ma délelőtt 11 órakor a város háza tanácstermében ülést tart.

Elhunyt nagykereskedő. Heimler Adolf helybeli nagykereskedő a múlt szombaton betegség szenvedés után jobbra szenderült. Temetése vasárnap ment vegbe a hitközség tautjainak és a család jóismerőseinek részvéte mellett.

Házasság. Simon Béla kecskédi tanító folyó hó 16-án vezeti oltárhoz Tischler Emma kisasszonyt, Tischler Károly kecskédi vendéglős kedves leányát.

Jegyzőválasztás. A kisköcsi körjegyzői állás betöltése f. hó 12-én történik meg választás útján.

Nagy tűz Kemenessömjénben. Kedden délután Kemenessömjénben óriási tűz pusztított, mely csaknem az egész községet elhamvasztotta. Hogy ez még sem történt meg, a gyorsan kivonult czellődmölki, kemeuesszentmártoni és vönöcki tűzoltók erélyes munkájának tulajdonítható. A tűz 2 és 3 óra között keletkezett állítólag Kiss János pajtájában s a nagy szárazságban gyorsan tova terjedő lángok csakhamar átcsaptak a szomszédos házakra és a közeli szérűskertek gabona és szalmaasztagjaira is. Az oltási munkálatokat nagyban hátráltatta az a körülmény, hogy a víz gyorsan kifogyott. Késő esti 8 óra volt mikor a tűz lokalizáltnak volt tekinthető, de ekkor már leégett Kiss János és négy szomszédjának háza mellékhegyiségeivel együtt, ugyszintén nagy mennyiségű gabona, szalma és sok baromfi. A megtartott tűzrendőri vizsgálat szerint a tűz nem Kiss Jánosnál kezdődött, hanem Szántó Antal és Sente Lajos kisgazdák szalmakazlaiból tört ki, előidézője pedig egy eldobott, de még égő gyújtószál lehetett. A kar mintegy 13 ezer 200 koronát tesz ki.

Segédjegyző-választás. A Pápócson megtartott választáson segédjegyzővé, Erőss Sándort választották meg.

Betiltott bucsu. A nagymérvű verhaszjárvány következtében Sümegen e hó 10-én nem tartják meg a bucsut.

Másodjegyzői állás rendszeresítése. Városi képviselő testületünk egy határozott, hogy Czellődmölkön egy másodjegyzői és egy díjnoki állást rendszeresít, mely állások a jövő év január 1-én töltenének be. Az erre vonatkozó iratok jóváhagyás végett az alispán elé terjesztettek.

Az országos Tanügyi Tanács elnökévé — Szentgyörgyi Jordán Károly dr. lemondása folytán — Vaszary Kólos liboros hercegprímás Gíesswein Sándor dr. prelatos országgyűlési képviselőt nevezte ki. E kinevezést az egész ország tanítótsága örömmel és lelkesedéssel fogadta. A július elején megtartott országos tanítói kongresszus a Tanügyi Tanács tagjait ismét öt évre megválasztotta. A hercegprímás a választást megerősítven, a tagok már megkaptak az erről szóló okiratot. Világi elnök: Ember Károly lovag, titkárok: Dreisziger Ferenc és Vohlmut Ernő, pénztáros: Zeller Vilmos dr., ellenőr: Gergely József, könyvtáros: Györfy János, irattáros: Bertalan Vince. A tanácsnak 26 tagja van, ezek között Vas vármegyéből: Barabás György és Fűjes János.

Baleset. Károlyi István kéményseprő-mestert múlt szombaton éjjel súlyos baleset érte. A járdán haladva elesett és bal lábát bokában eltörte.

Új ipar. Horváth György alsósági lakos pecsenyészésre kért iparengedélyt.

Tenyészállatok díjazása. Pápóc községben folyó hó 17-én délelőtt tartják meg a tenyészállatok feletti szemlét és azok díjazását.

Jóváhagyott alapszabály. Sömjéni önkéntes tűzoltó egyesület alapszabályai jóváhagyólag lekerkeztek.

Vasutasok mulatsága. Az Országos Vasutas Szövetség helybeli kerülete pénteken este családi jellegű táncmulatságot rendezett a Magyar Király-hoz címzett vendéglő kerthelyiségében. A mulatság mindvégig derült hangulatban folyt le s a késő reggeli órákban ért véget.

Dr. Varrentrapp, porosz egészségügyi tanácsos írja: Hashajtósókban való rendkívüli gazdagságánál fogva a természet **Ferencz József-keserűvíz** használata mindenekelőtt ajánlható oly esetekben, amikor arról van szó, hogy a gyomorba csak kis vízmennyiség jusson. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Sztéküldés-Igazgatóság Budapestben.

A szentgotthárdi állami főgimnáziumban az idén hússzal kevesebbedett a tanulók száma. Tavaly 161, most csak 141 tanuló iratkozott be. Nohát az a nem egészen másfél száz fiú szép summájába kerül az államnak!

Üresedésbe jött irnoki állás. Hajós István szombathelyi járási irnoknak a vármegyei ügyészségi hivatalhoz történt áthelyeztetésével a szombathelyi járási irnoki állás megüresedett, arra az alispán pályázatot hirdet. Első sorban igazolványos altiszteket vesznek figyelembe. A kérvényeket szept. 22-ig a főispánhoz címezve kell beadni.

Meghívás. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. Tanító-Egyesület f. é. szept. hó 12-én d. e. 9 órakor Szombathelyen, a vármegyehaza nagytermében tartja meg 28-dik évi rendes közgyűlést, melyre egy az alapító-, partoló- és rendes tagok, mint a nevelés és oktatásügy t. barátai tisztelettel meghívotnak. Sávvarott. 1911. augusztus hó 31-én. Barabás György s. k., az egyesület elnöke. — Tárgyszorozat: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. Kivánatra a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve fölolvastatik. 3. Az elnök évi jelentése. 4. Az egyesület pénztárosa a középponti bizottság által már fölülvizsgált számadásáról jelentést tesz és a fölmentés megadása. Adakozások az Orsz. Kath. Tanítói Árvaházi alapra. 5. Az énektanítás módszeréről (Császár János murasszombati tanító). 6. A közgyűlés előtt bejelentett és a középponti bizottság által a megelőzőleg tárgyalit indítványok fölött határozathozatal. 7. A bíráló-bizottság jelentése és a pályadíjak odaítélése. 8. Nevelés- és tanítástani telek kitűzése a jövő évi egyesületi évre. — A közgyűlést reggel 8 órakor szentmise előzi meg. — Fölterjesztésemetre az egyházi főhatóság az alája tartozó népoktatási intézetekben szept. hó 11- és 12-dikére a távollakóknak 13 dikára is iskolai szünetet adott. — Szept. 11-én d. e. 10 órakor a kp. bizottság tartja ülését.

A kolera veszedelme még mindig fenyeget. A napokban a belügyminiszter szigorú és a rendes szablonról eltérő utasítást küldött le a vármegyéhez a kolera elleni védekezés tárgyában. Az utasítás két ezer példányban érkezett meg, hogy azt az alispán az egész törvényhatóság területén megfelelően szétosztassa.

Talált tárgyak elárverezése. A máv. szombathelyi üzletvezetőségének értesítése szerint állomásunkon e hó 28-án délelőtt 9 óraker fogják elárverezni mindama tárgyakat melyek a vasúti kocsiokban és állomási helyiségekben találtak.

Tolvaj cseléd. Horváth Róza, aki a helybeli szerelencsarnokban szolgált cseléd-leányi minőségben, gazdájától mintegy 19 korona értékű ruhaneműt lopott el. A hülsen cseléd hűvösre került.

Verekedő legények. Mult vasárnap éjjel Kemenesmihályfán ismét kitört a legényvirtus, mely szerintük vért követel. Kovács János volt a kiszemelt áldozat, akinek szurt sebei mintegy 10 napi gyógyulást igényelnek.

Stollwerk. Ki ne ismerné e nevet? Hisz minden állomásan ott van az automata, mely gyártmányaival kedveskedik az édessejket szerető gyermekeknek. Amint értesülünk, ennek a cégnek Pozsonyban van egy három millió alaptőke befektetéssel fölállított nagy gyára, mely 1910-ben 330.372 korona tiszta nyereséggel, vagyis 11 százalékkal számol be a részvényeseknek. De teljes joggal kérdi egyik tisztelt lapírtásunk: mi marad ebből Magyarországon (mert az összes részvény német kézben van), mikor még a cég levelepírján is csak *Pressburg* áll? Kell ehhez kommentár? Vakulj magyár! Ez a mi gyáriparunk. A szegény munkásoknak gyöngéber mellett kihasználják fizikai erejét, kezi ügyességét, szellemi képességeit, de a nyereségből még a papirkereskedőnek és nyomdának sem juttatnak semmit, hanem viszik az összeharácsolt pénzt az amugy is gazdag Németországba.

A Ság-hegyi iparvasut munkálatai a befizetéshez közelednek. Most még a kavicsovási munkák vannak folyamatban, úgy hogy az iparvasut műszaki bejárása legközelebb megvárható.

Nyár az őszben. A tartós meleg úgy latizik most már az őszbe is áthúzódik. Általános torróság perzseli a növényzetet, ami roppant nehezíti az állattartást. Már most panaszkodnak, hogy az idén kevés disznóölés lesz, mert nem terem tengeri a hízalásra. Csillagvizsgáló tudós bácsik az égi bujdosók járásából, a nap heves kilövelléseiből magyarázzák a tartós meleget és avval ijesztgetnek, hogy alkalmasint szept. végéig lesz hozzá szerencsénk.

Kerti iskola. Ilyen is lesz már Budapest. Idéig csak írtak róla, hogy milyen jó volna, ha nem a fülledt tantermekben tanítanak a növendékeket, hanem kint a kertben. Ebben a hónapban megnyílik az első ilyen iskola Budapestben. Egyelőre csak kísérletnek tekintik. Ha beválik, mindentűt életbe léptetik, ahol tágas kert és nagy udvar tartozik az iskolához. Más, előrehaladottabb országokban már régebb időtől fogva beváltak a kerti iskolák. Minálunk is meglehetne azt tenni. Ahol t. i. van községi faiskola, abban tanulhatnának a nagyobb fiúk és leányok — legalább jó időben — természetrajzot, természettant, történetet stb., különösen gazdaságtant. A községi faiskola célja tulajdonképpen az, hogy abban a nagyobb fiúk és leányok oktassanak, amint azt az elemi népiskolák tanterve is előírja és megkívételi.

A közigazgatási tanfolyam megnyitása.

Herbst Géza alispán elnökletével f. hó 4-én a közigazgatási tanfolyam megnyitására gyűlt egybe a tanfolyam előadói kara és az új hallgatók. Az idei tanfolyamnak összesen 59 hallgatója van, akiket közölték a fegyelmi szabályzatot, a tanrendet, továbbá a tanfolyam által adott kedvezményeket. Az igazgatóság 35-nek teljesen ingyenhelyet juttatott lakással, ellátással, élelemzézéssel és tandíjmentességgel, nyolcat felvettek ingyenes étkezésre, 4-en lakás és teljes ellátást kapnak havi 10 koronáért, 11-et pedig étkezésre havi 10 korona fizetés mellett.

Aranka-irtás. A földmivelésügyi miniszter leirt a vasvármegyei gazdasági egyesülethez, hogy készítsen pontos statisztikát a vármegye területén levő löhervetésekéről s e kimutatást terjessze föl. A kormány tudniillik az arankától méteyezett területeket fölszántás és újból való vetés által államköltségen akarja az arankától mentesíteni. — Vármegyénk gazdasági egyesülete folyó szept. hó 25-én Körmenten állatdíjazást tart.

Az emberi testben 150 darab csont és 500 izom van. Egy fölött ember vére 15 kg. nehéz. A szív percenkint hetvenet ver, óránként 4200-at, egy év alatt 36 millió 762 ezret. Minden szívverés 44 gramm vért indít el helyéről; naponta 4435 kilogrammot. Az egész vér három perc alatt végzi el keringését. A tüdőben rendes körülmények között 5 liter levegő van. Egy óra alatt 1200 szor veszünk lélegzetet s ezen idő alatt 6000 liter levegőt fogyasztunk. Az emberi bőrnek három rétege van. Minden négyzetcentiméter bőrön 12 ezer apró lyukac-ka (pórus) van.

Furcsa gyanu. A Zsuzsi szolgáló sirva megy a község házára. — Mi baj? — Kérdi a jegyző. — Kérem a jegyző urat, én már nem vallom ki-tovább; az asszonyom folyton szekál. — Aztán hogyan szekál? — Hát kérem, mindig azzal szekál, hogy én loptam. — Aztán mit lopott? — Nem loptam én soha, aztán ő mégis mindig azt mondja, én loptam el a fogat.

Egy próbavásárlás mindenkit meggyőz *Sommer Lajos* (Czellődömölk, Nemesdömölki utca 5.) fűszer árúinak jóságáról és olcsóságáról.

Fanitás. Hrabovszky Józsa okl. tanító tanításra elfogad elemi és polgári iskolai tanulókat.

Új szobafestő cég. Horváth Lajos szobafestő városunkba letelepedett és üzletet nyitott.

Közigazdaság.

Mezőgazdaságunk fejlődéséről és a kisközségek körében előforduló helytelen gazdálkodásról.

Írta és a Rábásömjéni Gazdakör gyűlésén felolvasta: **NARAJ NÁRAY EDE, okl. gazda.**

A mezőgazdaság története az emberi művelődés azon korába nyúlik vissza, mikor a népesség szaporodásával egyes nomád törzsek állandó lakóhelyre telepedve ott a földet kezdték művelni. Az első települők a földmivelésre legkedvezőbb rónát, termékeny folyammellékeket keresték fel s itt telepedtek le. A települt emberek észrevették azt, hogy ha a földet fellazítják és abba magot vetnek, az ott kicsirázik és növekedésnek indulva termést hozott. Földmivelő élelmezők hiánya arra ösztönözte őket, hogy a folyó iszapjába s áradásoknak kitett területre vessék el a magot.

A vetésnek ezen legegyszerűbb (alakja) módja csak kivételesen lévén alkalmazható a feltevésre juttatta az embereket, hogy valami olyan eszközt találjanak fel, amelylyel a talajt megporhanyíthatják és ebbe elvetethetik az elvetendő magot. Erra a célra faágakat, kihegyezett csonkokat, köveket használtak s

A jó tanács olcsó!

Vásároljon csak jó mosószereket, mert csakis ezek olcsók a használatban, mivel kiadósak és a ruhát kímélik. Kérjük, hogy a bevásárlásánál figyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre, mert ezek védik meg ruha neműjét csekélyértékű mosószerek által okozott rongálástól. Ezen védjegyek szavatolnak a tökéletes tisztaságra!

A ruha beáztatására a legjobb szer az ASSZONYDICSERET mosópor.

A rossz tanács drága!

Ne kövesse azon rossz tanácsokat, melyek Önt „OLCSÓ” s külsőleg a SCHICHT „SZARVAS” MOSÓSZAPPANHOZ hasonló mosószerek vásárlására akarják bírni. Az olcsó mosószerek a legdrágábbak és mindenkit órnunk kell ilyenek használatától, mert ezek a legtöbb esetben tisztátalanok, inkább a ruhát és a kezeket támadják meg, mint a szennyet és a ruhának kellemetlen szagot adnak.

A ruha beáztatására a legjobb szer az ASSZONYDICSERET mosópor.

mivel igavonó állatjuk nem volt, ezek az eszközök csak mint kezi eszközök használtak a kezi erővel vontatták őket tovább. Csak a későbbi időben, az emberiség fejlődésével kezdik az igás állatokat ezek elé az eszközök elé fogni s ezekkel végeztetni ezen terhes munkát.

Hogy ki találta fel az ekét azt nem tudjuk, arról halgat a történet, azonban bárki is találta fel az ekét, nem szenved kétséget,

hogy az őse eke csak telette kezdetleges, csupán a talaj felkarcolására szolgáló eszköz volt, mint ezt a reánk maradt ekék is bizonyítják s amely ekeket a műveltség legalacsonyabb fokán álló népeknél még a mai nap is felalálhatjuk.

A szántó eszközök feltalálására a kezi eszközök szolgáltatták a kiinduló pontot, az első stádiumban az eke egy egyszerű fadarab volt s ennek két részét lehetett megkülönböztetni, az *eke fejet* és a *gerendelyt*. A gerendely az iga erő befogadására szolgált. Később, a műveltség fejlődésével az ekét már két tartófalval az úgynevezett szarvakkal szerelték fel a könnyebb vezetés végett, az ekefejet pedig fémmelel vonták be a gyors kopás elkerülése végett.

Nagyobb szilárdság végett az ekefeje a gerendelyvel egy fa segítségével is össze volt kötve s ezáltal elérték azt, hogy az eke tartósabb lett, nem tört el olyan hamar. Azonban ezen ekék járása is bizonytalan volt és nehezen vezethető volt s ezért később az eke alá felszerelték egy deszka alakú talpat, az úgynevezett eketalpat s ezzel könnyebb vezetőségűvé alakították át az ekéket. Az eketalpa még ebben a korban hiányzott s a talpát egy manka helyettesítette. A gerendelyt vagy vízszintesben, vagy pedig szög alatt csatolták az ekefejhez. Ezen régi ekealakokból fejlődött ki a mai eke is, amit mai nap használnak.

Az eke fejlődésére évszázadok kellettek, míg a mai alakjára eljuthatott. Az ekének ezen hosszú fejlődése arra vezethető vissza, hogy a földművelés ebben a korban leginkább a minden emberi jogoktól megfosztott rabszolgák feladatát képezte s akiknek olyan helyzetük volt, hogy alig engedte meg, hogy az ekén valami tökéletest igazítsanak.

A régi ekék annyira tökéletlenek voltak, hogy egy ekéhez 3—4 emberi erő is szükséges volt s oly keveset lehetett vele szántani, hogy félhold szántóföld megmunkálására 2—3 nap is szükséges volt, míg ma egyfogatos ekével 1—1½ holdat meg lehet művelni. Ha összehasonlítjuk a régi eke munkáját a mostani modern ekék munkájával, azt látjuk, hogy a régi eke csak arra volt hivatva, hogy vele az ember a föld felső részét felkarcolja, addig a mai ekétől megkivánjuk, hogy jól fordítson s a fordítás által a altalaj a felszínre kerüljön, a termő réteget szaporítsuk, továbbá hogy a trágját jól alá takarja. Ezt a régiek nem ismerték s nem is volt szükségük rá.

Dacára az ókorban levő talajművelő eszközök tökéletlenségének, az ókorban kínaiaknál, japánoknál virágzó mezőgazdasági államokkal találkozunk. Lehetséges ezt csak az óleós rabszolgamunka tehette, oly viszonyok között, midőn a népesség legnagyobb része durva munkára volt kárhoztatva és csak aránylag kevesen voltak azok, akik a szabad ember jogait élvezhették. Ilyen ember aztán minden idejét csak a földművelésnek szentelte.

Kezdetben a földművelésnek egyedüli célja a vetőmagnak a talajba való bevetése volt s ezzel a helytelen felfogással még jelenleg is találkozhatunk egyes népeknél s csak a későbbi sok és lassu tapasztalatok vezették rá az emberiséget a földművelés sokoldalú feladatának felkutatására. A talajnak a jobb és melyebb művelésére a legelső példát a rómaiaknál találjuk meg, akik a talajt már bizonyos vetemények alá különféle módokon készítettek elő, különféle ekékkel szántották az egyes növények alá s már nem egy, hanem több szántást alkalmaztak. Ők már ismerték a trágya alá szántást is és tudták a nedves állapotban való szántás rosszabbát is. Tudatában voltak azonkívül annak is, hogy a trágját jól kell aláfordítani, ha azt akarjuk, hogy földjeik jó erőben legyenek. Ismerték a mély művelést s annak a növények fejlődésére való kedvező hatását s ismerték a rögzítésének kedvező hatását a talaj struktúrájára. Ismerték a hengert, boronát is, szóval mindazokat a mezőgazdasági gépeket, amiket miink máma ismertünk, de azok mind csak kezdetleges állapotban voltak s csak az emberi műveltség fejlődése és gondolkodás-módja emelte arra a fokra, amelyen ma áll.

A gazdasági talajművelés befolyását a termések napjainkra már régóta ismerték, de az abban a korban levő tökéletlen eszközökkel semmit sem tehetett annak előmozdítására s hagyták az utókor számára, amikor is a mai tökéletes talajművelést minden nehézség nélkül keresztül lehet vinni. Az ókorban levő nagy államok, mint China és Japán boldogulásukat fejlett mezőgazdaságuknak köszönhették és még mai nap is annak köszönik. Azon államban, ahol a mezőgazdaság pangásnak indult, ott a nép elszegényedett s ez az állam pusztulását vonta maga után. Így volt ez az óriási római birodalommal is, amely addig, míg népe boldog volt virágzott, azután mihelyt a mezőgazdasága pangásnak indult, a nép elszegényedett és az óriási birodalom felbomlott.

Fejlett s virágzó mezőgazdasági állam csak ott lehet, ahol a nép is művelt s tudatában van annak, hogy a helyes gazdálkodás a gazdagsághoz, a helytelen gazdálkodás a szegénységhez vezet és épen ezért földjét okos módon művelve mindig nagyobb és nagyobb termés elérésére törekszik.

(Folyt. köv.)

Keressük mindenben a legjobbat!

Nagy elővigyázat ajánlatos az **egészséges ivóvíz** megválasztásánál, ígyünk és kérjünk tehát mindenütt

Szántói savanyuvizet,

mely gazdag, természetes szénsavtartalmánál fogva rendkívül kellemes, az egészségre hasznos, elsőrangú asztali víz. Erősen húgyhajtó hatása, elősegíti az emésztést, megakadályozza a gyomorégést.

A Szántói savanyuviz:

Borúak: **fűszer,**
Betegnek: **gyógyyszer,**
Égészségesnek: **óvószor.**
Főraktár **Cselédműlökön: Landler Samu**
lőszerkereskedőnél.

A VASMEGYEI

Takarék-pénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ÁRUOSZTÁLYA

SZOMBATHELY.

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket, **benzin- és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garnitúrákat, gép- és nyersolajat, műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötél-árúkat, mindennemű műtrágyát kártellen kívül, vetőmagnvakat, erőtakarványféleket, **bolzföldi és porosz kőszemet, kovácskőszemet, meszet és cementet, tűzoltó-felszereléseket stb. stb.****

Mérsékelt árak!

Múltányos fizetési feltételek!

Központi iroda: Kőszegi-u. 2.

Raktár: Széll Kálmán u. 25.

Árjajánlattal és költségvetéssel
díjmentesen szolgálunk.

Képviselet minden községben keresked.

FIX FIZETÉS

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona.

Hocht Bankház Részvénytársaság
Budapest, VI., Ferenclák-tér 6.

A világ legerterjedtebb és legolcsóbb írógépe a „MIGNON“ megtekinthető: Dinkgreve Nándor papírkereskedésében. — Ára 160 korona.

Nyomdász-

tanoncnak

jó családból való fiu kedvező feltételek mellett felvétetik

Dinkgreve Nándor

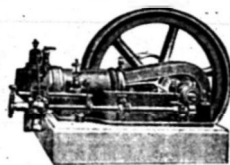
könyvnyomdájában : : Czeldömölk.

Nyersolaj, szivógáz, Diesel
**benzin motorok és
lokomobilok**

Gyors
szállítás

Kedvező
fizetési
feltételek

Mesze
mefo
jótállás.

Drezdai motorgyár részv. társ.
Németország legrégebb, legnagyobb motor-
gyára. — Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V. Koháry-utca 4.

(Alko mány-utca sarok.)

Az a
hölgy

aki az egészséges bőrápo-
lással terüdi, főképp a pat-
tanú-akat eltüntetni, továbbá
fehér arczint és puha bőrt
szerezni ohajt, csak

**Stacknapf-d-Illemtelj-
szappannal**

(védjegy: vesszőparipa)
mossa magát.

Gyár: **Bergmann & Co.
Tetschen a E.**

Darabja 20 fillért kapható
gyógytár, drogéria és illa-
szertüzletben.

„A köztudatba ment át“, hogy csakis

Kállai Lajos motorgyára

Budapest, VI. Gyár-utca 28.

szállítja teljes jótállás mellett
a lehrivevesebb motorcséplő készleteket.

Salát érdekeben kérjen minden gazda dísz-toarlapot, melyet ingyen, bérmentve küld a gyár.
Fontos figyelmeztetés! **Kállai LAJOS** hírneves motorgyára
nem tévesztendő össze más **KÁLLAI** nevű kereskedő cégekkel.

HORVATH LAJOS

SZOBA, CIMFESTŐ ÉS MÁZOLO

CZELLDÖMÖLK, KIS-UTCA 2. (Szőlő vendéglő mellett.)

Szobafestések, cim- és templomfestések,

mázolások elfogadtatnak és jutányos áron

kifogástalanul készíttetnek.

Kondor József és Schütz Gyula

sirkőraktára

Czeldömölk, a Kossuth Lajos-utcában

Ugy egyszerű, vala-
mint modern, művészi
kivitelű siremlékek-
ben nagy választék

